

Jeg skjønner ikke det jeg gjør. For det jeg vil, det gjør jeg ikke. Men det jeg hater, det gjør jeg. Rom 7: 15.

Den aller verste ondskapen slangen plantet i vår natur, var innbilningen om at vi skulle kunne frelse og hjelpe oss selv.

Det ordet: «Dere skal bli slik som Gud» sank dypt ned. Det etterlot dype spor i vår natur; all slags selvsikkerhet, og spesielt denne mest skadelige innbilningen om at vi skal selv ha kraft til å stå imot det onde og gjøre det gode.

«Den frie viljen» i denne betydningen er en drøm som all selvsikkerhet så vel som all fortvilelse kommer fra.

Kunne bare den som er vakt overbevises om at han ikke er i stand til å utrette noe, at den frie viljen har vi mistet, at han er solgt under synden. Da ville han snart få sin trøst i Kristus, gi opp sitt eget arbeid med å bli frelst, og kaste seg som død for Jesu føtter, av bare nåde.

Men isteden heter det hele tiden: «Du har ennå ikke forsøkt på rett måte. Ikke anstrengt deg, våket, bedt og kjempet sterkt nok. I morgen må det kunne bli bedre». Slik går den ene dagen etter den andre. Og likevel er det det samme om og om igjen: «Du har ennå ikke forsøkt på rett måte, ikke vært alvorlig nok, ikke redd nok for synden. I morgen skal det bli bedre» o. s. v.

Det stakkars mennesket kan ikke begripe at det er akkurat dette det selv ikke er i stand til. Det står jo ikke i menneskets makt å gå inn for dette alvorlig og oppriktig, være redd for synden, våke, be og kjempe. At det ikke en gang står i vår makt å styre tankene våre. «Vi duger ikke en gang til å tenke ut noe som av oss selv», og slett ikke at vi er aldeles fortapte syndere, at Kristus må gjøre alt, må frelse det som er forfalt.

Paulus sier: «Loven er åndelig, jeg derimot er kjødelig, solgt under synden». Legg merke til: «solgt under synden», som en trelle er solgt til en herre. Og han sier videre: «Det gode som jeg vil, gjør jeg ikke. Men det onde som jeg ikke vil, det gjør jeg. – for jeg gjør ikke det jeg vil. Men det jeg hater, det gjør jeg». Hvor finner vi her den frie viljen?

Mange har undret seg over hvorfor Luther kjemper så sterkt mot læren om den frie viljen. Men det er det særdeles god grunn til. Om så Kristus dør hundre ganger for oss, og blir forkynt aldri så herlig for oss, så blir alt sammen uten frukt når den ene villfarende løgneren om viljen tilføyes; at vi selv skal være i stand til å gjøre det gode som vi vil.

Når vakte mennesker, som er vekket opp fra søvnen i synden, ikke kjenner sannheten på dette området, så er all forkynnelse om Kristus forgjeves. De kan ikke tro. For når de selv skal kunne gjøre det loven krever, – og ikke gjør det. Så kan de jo ennå ikke ta imot nåden –!

Derfor bør vi prente denne sannheten dypt inn i hjertet vårt: «Jeg gjør ikke det jeg vil. Men det jeg hater, det gjør jeg».

Selv når Kristus ved troen har gjort oss «virkelig fri» – fra syndens og djevelens makt – er vi likevel ikke i stand til å gjøre alt det gode vi gjerne vil. For Kristus beholder makten til dette hos seg selv. Han overlater den ikke til oss så vi skulle kunne forvalte den selv.

Det er akkurat dem som er fridd ut fra Satans makt og satt over i Guds rike, og ved Sønnen er gjort virkelig fri, som klager aller mest og sukker over sin avmakt, når Herren overlater dem til seg selv i fristelsens time.

De gråter, de kjemper, de ber og roper til Gud om hjelp. Men alt synes å være forgjeves. De holder på å fortvile. Hvor er nå den frie viljen? Hvorfor er de ikke gudfryktige og rene? Hvis de selv har kraft til alt dette, hvorfor sukker og jamrer og ber de da på denne måten? De skulle jo vise fra seg all ondskapen, og bare være sterke og glade –! Hvis de gjennom bønn kan seire i alt, hvorfor skal de da fortvile?

Men Davids salmer og alle de helliges sukk forteller oss klart nok at mennesket ikke lenger har noen fri vilje eller evne til å gjøre det gode det vil. Peter hadde nok gjerne villet være så sterk som han lovet Jesus, og også en stund i hagen fikk kraft til å være. Men like etterpå, i yppersteprestens gård, stiller en kvinne ham et spørsmål som gjør at han faller så fryktelig første, andre og tredje gang. Da gråter han bittert. Da fikk han lære at han ikke hadde noen kraft i seg selv.

Paulus ber tre ganger om å bli fri «tornen i kjødet». Men forgjeves. Og nå lærte han denne hemmeligheten: «Når jeg blir skrøpelig, da blir jeg sterk».

Nei, den frie viljen er en drøm fra Paradisets dager. Den har aldri noe menneske hatt etter at Adam misbrukte den. Siden har de hjelpeløse menneskene måtte tigge av Gud hver smule og kraft. Og når de må tigge, så kan de ikke ta det før det blir gitt dem.

Hvis Herren slipper oss, så styrter vi alle i avgrunnen. Slik har menneskene det etter Adams fall.